

# *Sinna mann*

Skrevet av Gro Dahle

Illustrert av Svein Nyhus

Utgitt av Cappelen i 2003

# SINNA

Gro Dahle og Svein Nyhus

# MANN



Sinna Mann



# SINNA MANN

Gro Dahle og Svein Nyhus



Boj lytter. Det er noe i stua. Det er Pappa.

Er Pappa stille! Er Pappa glad! Er Pappa rolig!  
Ja. Nå er Pappa rolig. Nå er Pappa glad!

Se så glad Pappa er! Han er blid som epler på bordet og rosiner  
i en gul skål. Blid som en pose med drops og kransekake med flagg.  
Blid, blid som gaver med sløyfer og brus i glass med sugerør.  
Eplekakeblid.

Mamma ler i den fineste kjolen.

Pappan min, sier Boj og ser på Pappa. Store, store, blide Pappa.  
Pappas hender er så store. Pappas hender har røde knoker.  
Pappan min, tenker Boj og ser på Pappa.  
En gang blir jeg kanskje som Pappa, tenker Boj.



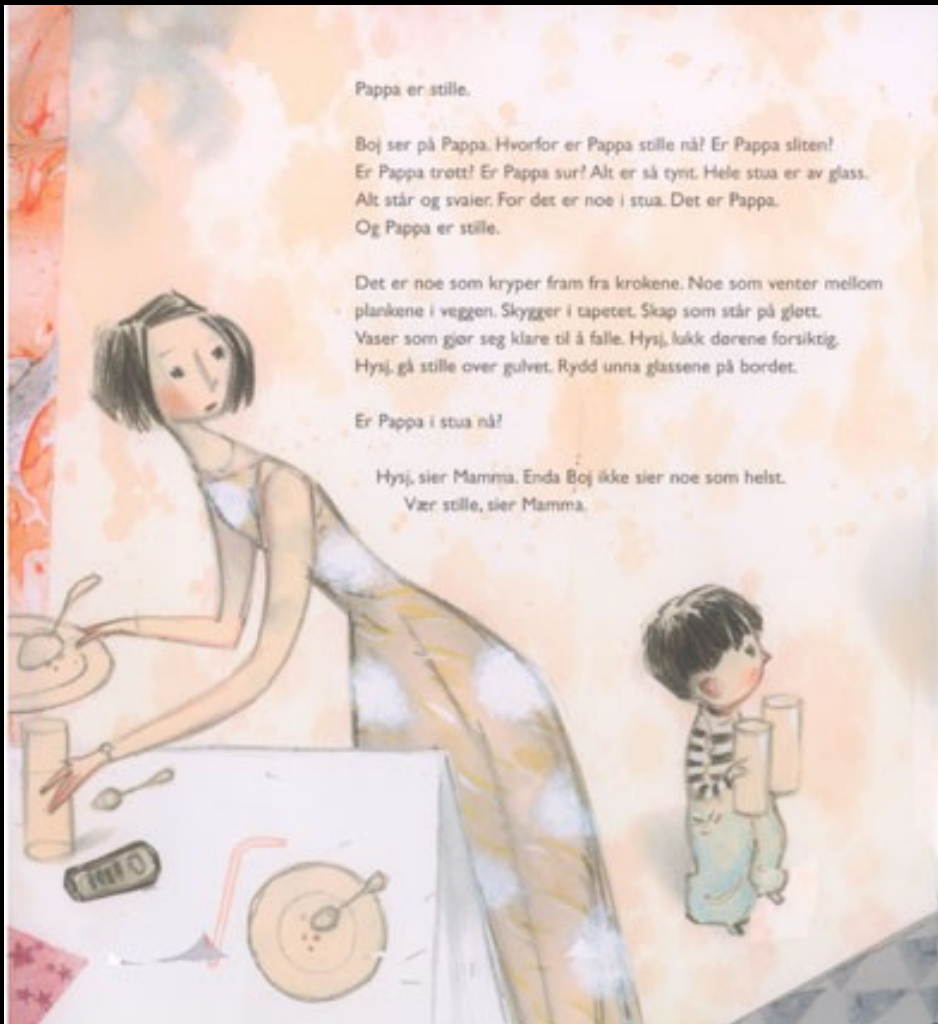
Pappa er stille.

Boj ser på Pappa. Hvorfor er Pappa stille nå? Er Pappa sliten?  
Er Pappa trott? Er Pappa sur? Alt er så tynn. Hele stua er av glass.  
Alt står og svaier. For det er noe i stua. Det er Pappa.  
Og Pappa er stille.

Det er noe som kryper fram fra krokene. Noe som venter mellom  
plankene i veggen. Skygger i tapetet. Skap som står på gløtt.  
Vaser som gjør seg klare til å falle. Hysj, lukk dørene forsiktig.  
Hysj, gå stille over gulvet. Rydd unna glassene på bordet.

Er Pappa i stua nå?

Hysj, sier Mamma. Enda Boj ikke sier noe som helst.  
Vær stille, sier Mamma.





Det er noe i stua. Det er Pappa. Det er noe i huset. Det er Pappa. Boj kjenner noe stramme. Boj får vondt i hendene sine. Og hjertet til Boj begynner å løpe. Det løper om kapp med Boj inne i Boj.

Mamma tar Boj på fanget. Mamma sier noe med munnen sin. Hysj, Mamma, hysj, ikke la munnen din snakke. Mamma holder Boj foran seg på fanget. Det skjelver i beinet til Boj. For Pappa sitter i stolen og trekker gardinene for i øynene. Stenger i ansiktet med tette lokk.

Hvorfor er Pappa sånn? tenker Boj. Er det noe jeg har gjort? Er det noe jeg har sagt? tenker Boj og kryper sammen inne i Boj. Er Pappa rolig nå? Er Pappa glad? Er Pappa sint?

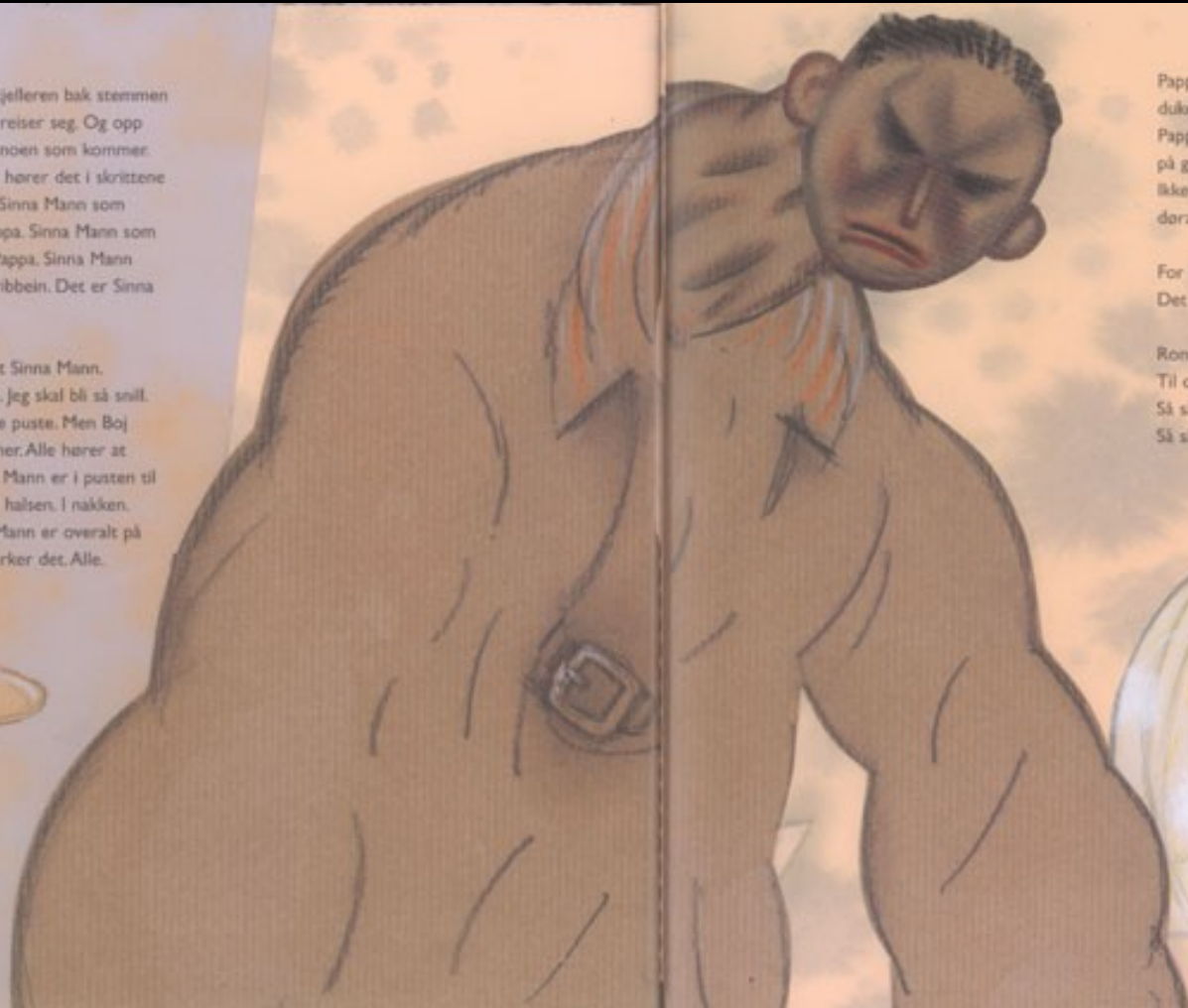
Jeg er ikke sint, sier Pappa. Ikke si at jeg er sint når jeg ikke er sint, sier han. Det første er stemmen, den lille tonen i stemmen. Den lille taggen. Stemmen strammer seg og strammer seg. Og det blir hengellåser på stemmen og skarpe kanter. Jeg er ikke sint, sier Pappa. Men bak stemmen til Pappa er det en lukket dør. Og bak døra bak stemmen er det en mørk kjeller. Og nede i kjelleren er det noen som venter. En krum rygg. En svart muskel. En nakke.

Mamma holder Boj hardt fast på fanget. Hun stryker og stryker Boj med hender som stryker og stryker. Og Boj hører klokka slå hundre slag.



Det er bare Pappa. Men i kjelleren bak stemmen til Pappa er det noen som reiser seg. Og opp trappa inne i Pappa er det noen som kommer. Boj hører det i pusten. Boj hører det i skrittene og i døra som slår. Det er Sinna Mann som kommer opp ryggen til Pappa. Sinna Mann som krummer seg i nakken til Pappa. Sinna Mann som klatrer opp stiger av ribbein. Det er Sinna Mann som vil ut.

Å kjære Pappa, ikke slipp ut Sinna Mann. Ikke la Sinna Mann komme. Jeg skal bli så snill. Skal ikke si et ord. Skal ikke puste. Men Boj hører at Sinna Mann kommer. Alle hører at Sinna Mann kommer. Sinna Mann er i pusten til Pappa, i ansiktet til Pappa. I halsen. I nakken. I hendene og beina. Sinna Mann er overalt på Pappa. Alle ser det. Alle merker det. Alle. Utenom Pappa.



Pappa må hvile litt, sier Mamma og glatter duken på bordet.

Pappa må jobbe, sier Mamma og glatter teppene på gulvet.

Ikke forstyr Pappa nå, sier Mamma og lukker døra til Pappa.

For det er noe i stua. Det er ikke Pappa. Det er Sinna Mann.

Rommet strammer seg helt inntil veggene.

Til og med taket holder pusten.

Så så så så, sier Mamma.

Så så så så så, sier Mamma.





Hvorfor er Pappa så sint? tenker Boj.  
Kanskje det er min skyld, tenker Boj. Skal bli  
snillere. Være flinkere. Gjøre hva som helst.  
Unnskyld. Unnskyld. Pappan min. Snille Pappa.

Mamma tar Boj med seg ut i gangen. Sinna Mann  
følger etter. Mamma tar Boj med seg opp trappa.  
Sinna Mann følger etter. Mamma tar Boj med seg  
inn på rommet. Sinna Mann følger etter.

Vær på rommet ditt, du, Boj, sier Mamma og  
vokser seg stor og bred og stiller seg i veien for  
Sinna Mann. Stiller seg i veien og er et stopp. En  
mur. Stakkars den som våger å puste. Stakkars  
den som har salt melk på gulvet. Stakkars den  
som har sagt noe feil, noe dumt, noe som ikke  
kan trekkes tilbake. Stakkars den som står i veien  
når Sinna Mann kommer.

Stopp, Sinna Mann.  
Stopp.

Men ingenting kan stoppe Sinna Mann når Sinna  
Mann kommer. For en dør er ikke en dør. En  
vegg er ikke en vegg. Og Mamma er ikke  
mamma. For ingenting kan stoppe Sinna Mann.  
Boj må ikke puste. Boj må ikke se, må ikke si, må  
ikke høre. For Sinna Mann kommer.

Vær på rommet ditt, Boj, sier Mamma.  
Boj, inn på rommet!





Sinna Mann har tatt Pappa. Sinna Mann har stenge Pappa inne i seg selv. Rød i ansikter. Rød i nakken. Munnen vridt. Vrengte øyne. Ligner ikke Pappa. Røyk ut av nesa og munnen. Glor i øynene. Svart mann. Rød Mann. Sinna Mann kommer med krigen. Og Sinna Mann bryter gjennom stein og mur og Mamma. Og klokka i stua bare slår og slår.

Boj gjemmer seg bak pusten. Gjemmer seg langt inne i magen som strammer seg. Vil ikke høre. Vil ikke se. Ikke huske. Ikke tenke. Sinna Mann ryker. Sinna Mann brenner. Mamma, Mamma, Sinna Mann brenner.

Sov, Boj, sier Mamma. Legg deg og sov, Boj, sier Mamma. Mamma, Mamma, jeg får ikke sove. Sov, roper Mamma med takser i stemmen. Men Boj sover ikke. Boj hører alt gjennom vegg. Mamman min, Mamman min, ikke la Sinna Mann ta deg.




Det brenner i gangen. Sinna Mann brenner i gangen. Mamma blafrer i flammene. Lille Mamma blir så liten. Unnskyld, Mamma, unnskyld, unnskyld, lille Mamma. Sinna Mann er større enn huset, større enn fjellet, større enn alt. Sinna Mann brenner. Rødt og rødt og rødt og svart.

Boj hører Mamma gråte i brannen. Boj hører Mamma rope i vinden. Det smeller i flammer. Alt blafrer og revner. Det vrenger i huset. Så tynt er huset av papir. Så tynt er huset av papir.

Slokk brannen, Pappa! Slokk Sinna Mann. Men ingen kan slokke. Ingen, ingen. Ingen kan stoppe ildebrann. Kan ikke. Kan ikke slokke Sinna Brann.

Ikke Mamma.  
Ikke Boj.  
Ikke Pappa.  
Pappa. Pappa.  
Ba ba ba ba.  
Ba ba ba ba.





Ba ba ba ba.

Ba ba.

Ba.

Ba.

Bak en blå ås. Bakom tanken,

Barbeint i gresset.

Der løper Boj med en hvit hund.

Der løper Boj barbeint i gresset.

Tur, roper Boj.

Og den hvite hunden bjeffer og ler.

Bjeffer og ler.

Ha ha ho ho

Ha ha ho ho.

Boj danser med hunden.

Det er en krollete hvit puddel.

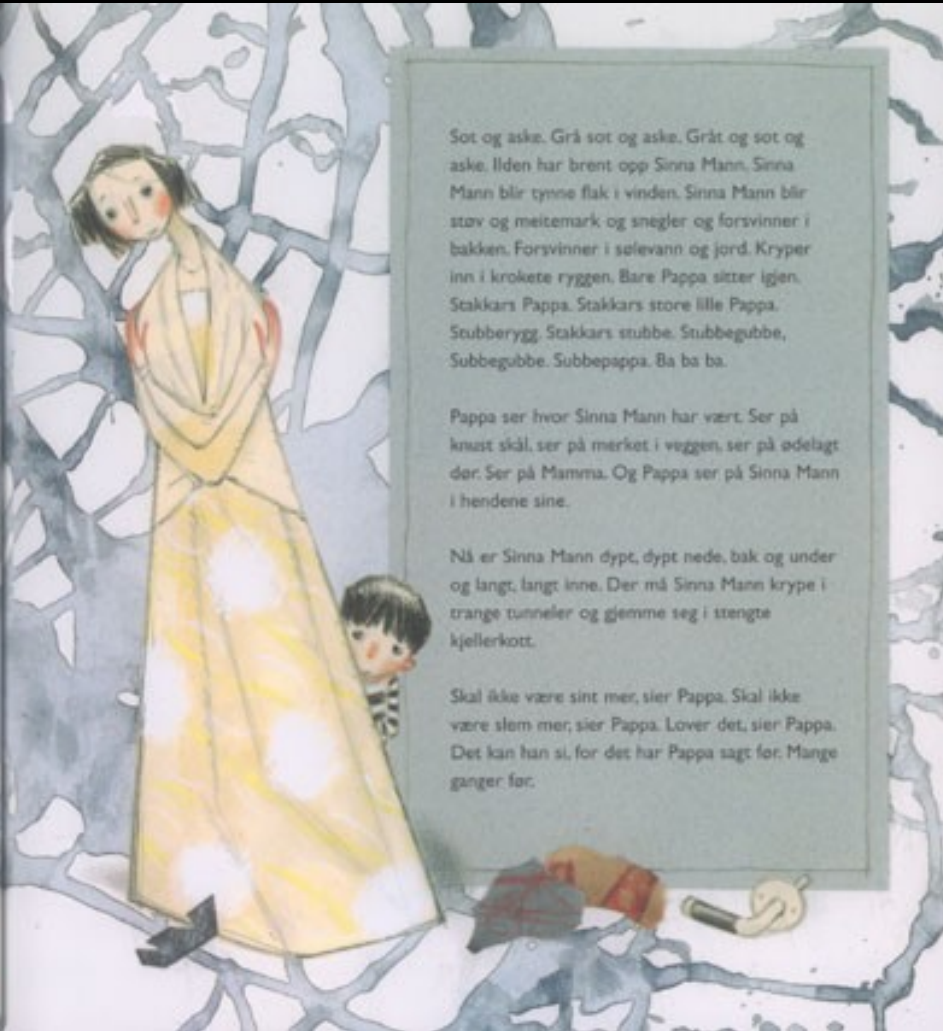
Snille hunden.

Sot og aske i lufta. Sot og aske.

Men hunden hopper og ler.

Ha ha.





Sot og aske. Grå sot og aske. Gråt og sot og aske. Ilden har brent opp Sinna Mann. Sinna Mann blir tynne flak i vinden. Sinna Mann blir støv og meitemark og snegler og forsvinner i bakken. Forsvinner i sølevann og jord. Kryper inn i krokete ryggen. Bare Pappa sitter igjen. Stakkars Pappa. Stakkars store lille Pappa. Stubberykk. Stakkars stubbe. Stubbegubbe, Subbegubbe. Subbepappa. Ba ba ba.

Pappa ser hvor Sinna Mann har vært. Ser på knust skål, ser på merket i vegg, ser på ødelagt der. Ser på Mamma. Og Pappa ser på Sinna Mann i hendene sine.

Nå er Sinna Mann dypt, dypt nede, bak og under og langt, langt inne. Der må Sinna Mann krype i trange tunneler og gjemme seg i stengte kjellerkott.

Skal ikke være sint mer, sier Pappa. Skal ikke være slem mer, sier Pappa. Lover det, sier Pappa. Det kan han si, for det har Pappa sagt før. Mange ganger før.

Stakkars Pappa, sier Mamma og tar den hvite silken fram og binder hvite silkeskerf rundt hendene til Pappa. De røde hendene til Pappa. De store hendene til Pappa.

Hvor gjør det vondt? spør Mamma. Der og der og der og der, sier Pappa og gråter og gråter. Og Mamma binder de hvite silkeskerfene sine alle stedene der det gjør vondt.

Pappa er en svamp som har sugd opp hele havet. Hold rundt meg, gråter Pappaliten og lekker fra alle sprekker. Og Boj må trøste Pappa og smake på Pappalittens salte tårer.

Skal bare være snill, sier Pappa. Lover det, sier Pappa og sprekker opp i tusen millioner tårer. Og alle må holde rundt Pappa, for ellers renner Pappa bort. Hver eneste bølge i havet gråter. Gråter og gråter. Kan ikke se noe under vann. Salte havet er svart og mange, mange hundre meter dypere enn dypt.





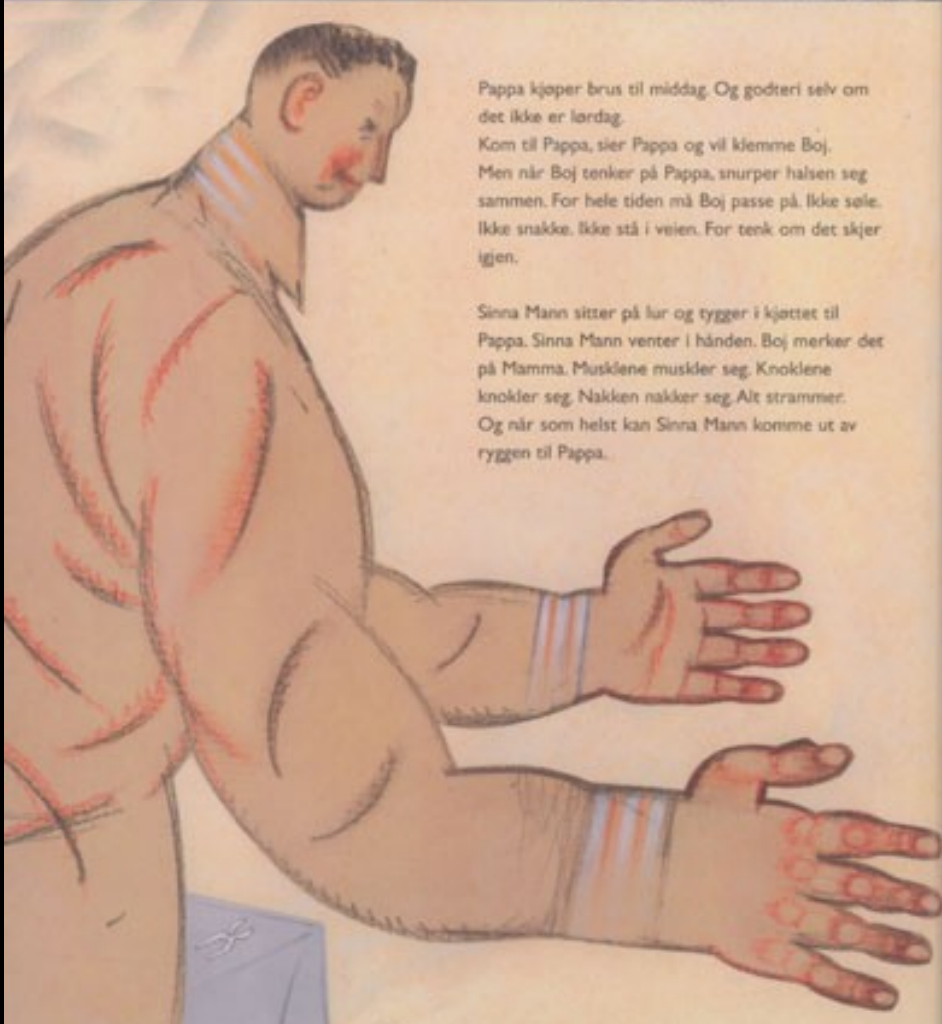
Etterpå er det så stille som flue i taket stille.  
Etterpå er det så stille som bildene på veggen  
stille. Etterpå er det så stille som vannet i mugga  
stille. Og ingen vet hva som bor under teppet.  
Ingen vet hva som bor i veggen.

Boj lytter på trinn og lyder. Hver lyd er som en  
knurring. Og alle lydene forteller om Pappa. Boj  
fins ikke. Mamma fins ikke. Pappa er alt som fins.

Det skjølver i beinet til Boj, og Boj kryper  
sammen og forsvinner innunder duken. Og det  
blir tykt å puste, syns Boj, og Boj får vondt i  
nakken og i magen og i hodet bare ved å tenke  
på det.

Boj vil ut. Vil vekke.  
Kan du lese opp dora, Mamma! spur Boj.  
Ikke nå, sier Mamma. For Mamma må stelle med  
Pappa og knyte hvite skjerf rundt hendene hans.  
Og Boj må ikke snakke om det. Må ikke se, ikke  
si, ikke høre. For det er hemmelig hemmelig, og  
vi har det så fint, så fint. Det sier Mamma. Så fint,  
så fint.

For hvem skulle ellers ordne med datamaskinen!  
Og hvem skulle ellers reparere bilen og skru inn  
lyspærene! Hvor skulle vi ellers bo! Hvordan  
skulle vi klare oss uten Pappa!



Pappa kjøper brus til middag. Og godteri selv om det ikke er lørdag.  
Kom til Pappa, sier Pappa og vil klemme Boj.  
Men når Boj tenker på Pappa, snurper halsen seg sammen. For hele tiden må Boj passe på, ikke søle. Ikke snakke. Ikke stå i veien. For tenk om det skjer igjen.

Sinna Mann sitter på lur og tygger i kjøttet til Pappa. Sinna Mann venter i hånden. Boj merker det på Mamma. Musklene muskler seg. Knoklene knokler seg. Nakken nakker seg. Alt strammer. Og når som helst kan Sinna Mann komme ut av ryggen til Pappa.

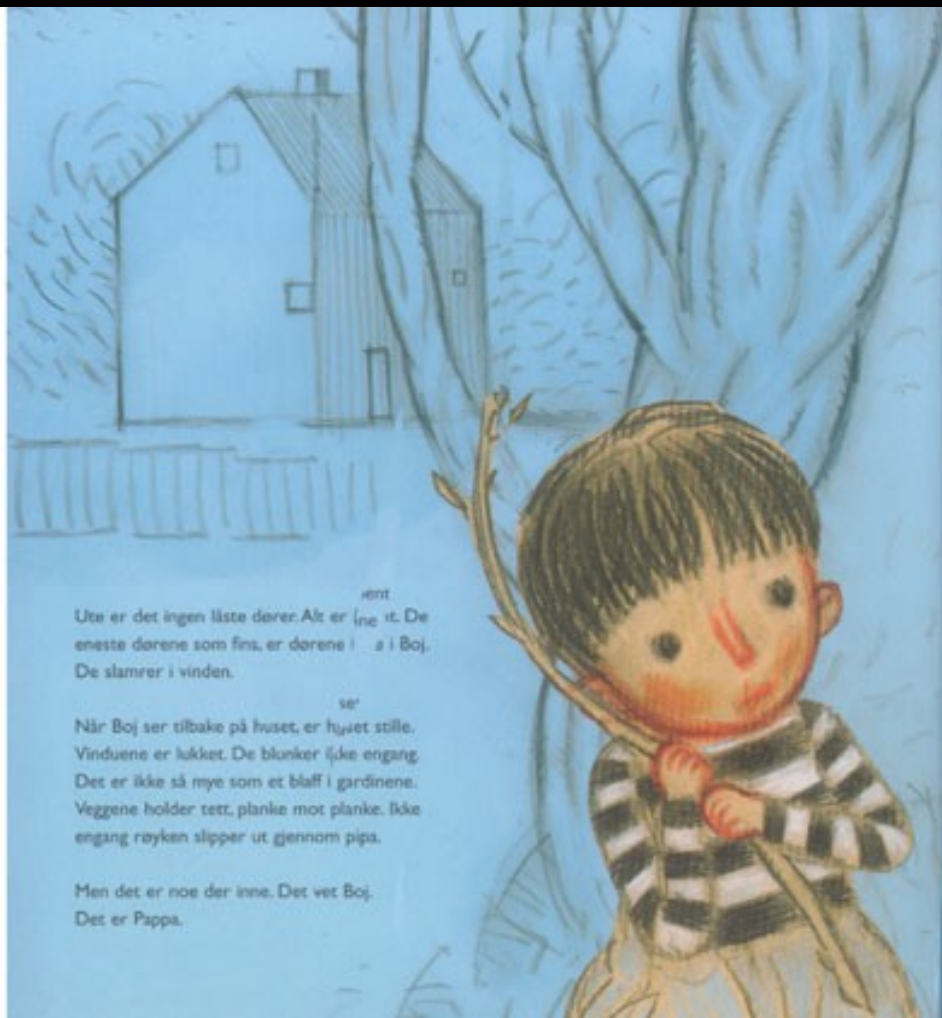


Mamma blir en stol i hjørnet. Hun vil ta Boj på fanget. Men Boj vil ikke sitte. Boj vil ut. Skoene roper utålmodig ved døra. Ut ut ut. Skoene vil løpe av sted med ham.  
Lås opp døra, Mamma! Men Mamma klarer ikke, orker ikke. Finner ikke nøkler. Fins ikke nøkler.

Dørene er åpne. Boj, sier Mamma. Bare løp ut og lek, sier Mamma. Men dørene er ikke åpne. Dørene er lukket lang vei. Hele Boj er lukket av tusen dører. Og Mamma finner ikke nøklene. For Mamma har ikke noen nøkler å finne. Boj må åpne døra sjøl. Låse opp låsen i låsen. Åpne døra i døra. Og døra bak døra i døra. For Boj må komme seg ut. Ut ut ut. Boj må komme seg ut. Kom deg ut, Boj. Kom deg vekk. Se, døra er åpen!







Ute er det ingen låste dører. Alt er <sup>låst</sup> ~~l~~st. De eneste dørene som fins, er dørene i ~~h~~sa i Boj. De slamrer i vinden.

Når Boj ser tilbake på huset, er <sup>h</sup>huset stille. Vinduene er lukket. De blinker ~~i~~kkje engang. Det er ikke så mye som et blaff i gardinene. Veggene holder tett, planker mot planker. Ikke engang røyken slipper ut gjennom pipa.

Men det er noe der inne. Det vet Boj. Det er Pappa.

Boj har lyst til å fortelle. Ordene hamrer med mange små hammere. Ordene vil ut og hviske og snakke og rope. Men munnen er låst igjen med sju låser, limt igjen med superlim og spikret igjen med hundre spiker. Og uansett hvor mye ordene skriker inne i Boj, klarer de ikke å slippe ut. For Boj klarer ikke å åpne munnen. Boj klarer ikke å fortelle. Ordene er fanger i hodet til Boj.

Boj vet om en dame. Hun har en rød jakke og en stor hund. Hun vet om Boj. Og Boj vet at hun vet, for damen har briller som ser veldig godt. Det er veldig sterke briller med veldig tykt glass. Og hunden hennes har så brune øyne.

Hei, Boj, sier hun og ser på ham med brillene sine. Går det bra? spør hun. Men Boj klarer ikke si noe med munnen som er låst og limt og spikret. Ordene sprenger og presser og hamrer, men Boj klarer ikke annet enn å nikke. For det er alt Boj kan. Et lite nikk er alt som fins.



Hunden sitter ved gjerdet og venter. Hunden slikker Boj på hendene, og Boj stryker hunden over øret. Og hunden har så store, myke ører. Og hunden lytter helt til limet på leppene til Boj løsner og ordene kryper ut av munnen. Flokker av ord.

Boj forteller til hunden. Og Boj forteller til buskene og til fuglene og til gresset og til klatretreet. Treet lytter med hvert eneste blad og bærer Boj helt inn i vind og skyer og himmel. Si det videre, hvisker treet i vinden. Si det. Si det.

Kan ikke, sier Boj. Klarer ikke, sier Boj og kjenner tyngden av kroker og hengelåser. Skriv et brev, sier hunden. Et brev, et brev, kvitrer spurvene i krattet. Skyene maser over himmelen. Vinden maser i treet. Spurvene maser i krattet. Trost og støt roper fra plenen. Si det. Si det. Skriv et brev. Skriv et brev.



Da kjenner Boj at det bruser i hendene og at fingrene er fulle av ord. Det prikker ytterst ute i fingertuppene etter å fortelle. Bokstavene kiler under huden. Skrive, skrive.

Kjære Kongen, skriver Boj.

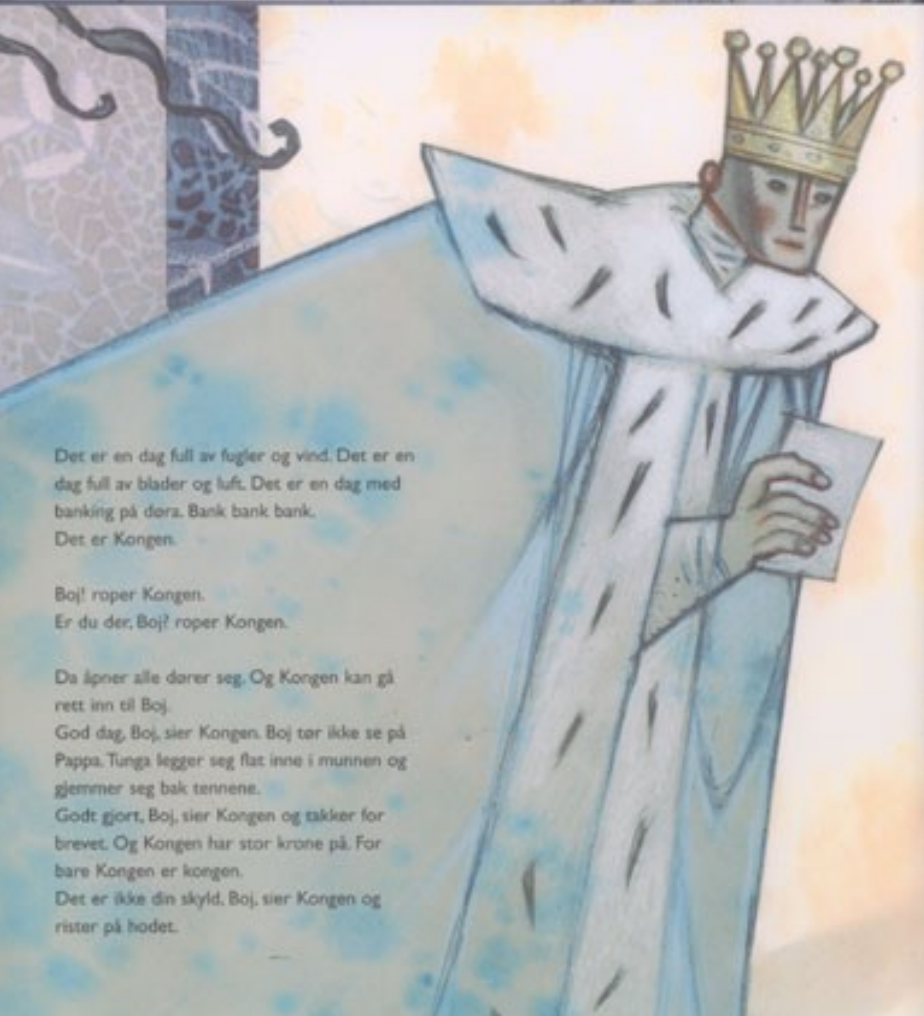
Pappa slår, skriver Boj.

Er det min skyld? skriver Boj.

Hilsen Boj, skriver Boj.

Det napper og lugger i Boj. Huset har mørke vinduer, lukkede dører, tause planker. Men treet jubler. Du klarte det! roper treet og løfter Boj høyt, høyt opp på skuldrene.





Det er en dag full av fugler og vind. Det er en dag full av blader og luft. Det er en dag med banking på døra. Bank bank bank. Det er Kongen.

Boj! roper Kongen.  
Er du der, Boj? roper Kongen.

Da åpner alle dører seg. Og Kongen kan gå rett inn til Boj.  
God dag, Boj, sier Kongen. Boj tør ikke se på Pappa. Tunga legger seg flat inne i munnen og glemmer seg bak tennene.  
Godt gjort, Boj, sier Kongen og takker for brevet. Og Kongen har stor krone på. For bare Kongen er kongen.  
Det er ikke din skyld, Boj, sier Kongen og rister på hodet.



Så ser Kongen på Pappa. Og Pappa må gå på kne for Boj og si unnskyld.  
Og det gjør Pappa. Pappa går ned på kne foran Boj og blir mindre enn Boj. Nå er det Boj som er stor og Pappa som er liten.

Unnskyld, Boj, sier Pappa.  
Det er ikke din skyld, sier Pappa.  
Det er min skyld.

Men hva skal jeg gjøre med Sinna Mann? spør Pappa og ser på Kongen.  
Sinna Mann er så fryktelig sterk, sier Pappa.

Men du er sterkere, sier Kongen. Og du skal få bo hos meg. For jeg har mange rom i slottet mitt og en stor hage med mange rare fugler.



Boj ser på Pappa. Pappa skal få bo hos Kongen. Der skal Pappa få reparere seg selv. For Pappa skal lime sammen bitene og sy sammen lappene. Og Pappa skal trække ned hele den lange, lange trappa til Sinna Mann og bli kjært med ham. Høre på Sinna Mann og bli venn med ham. Og se at bak Sinna Mann står en gammel Sinna Mann, en sinna surmuggen subbegubbe som Pappa også må snakke med.



Pappa vil klippe Sinna Mann over ryggen. Pappa vil trøste bittelille Pappaliten som alltid er på gråten. Pappa vil holde dem i hånden, ta dem på fanger. Sinna Mann og bittelille Pappaliten og Subbegubben skal sitte sammen med Pappa på gresset under trærne og skyene og himmelen i Slottsparken til Kongen og fortelle hverandre historier og trøste hverandre. Og da skal Sinna Mann ikke være farlig og innestengt mer. For Pappa skal holde ham i hånden og passe på. Og Pappaliten skal ikke være trist mer. For Pappa klapper ham over ryggen. Og ordene skal flagre og fly som tynne sommerfugler og tykke humler. Og ordene skal få krype som maur og marioner. Og da skal Pappa bli hel igjen.

Det skal jammen bli deilig, sier Pappa og puster ut stor pust. Og Mamma smiler, puster og smiler.

Boj ser på Pappa. Pappa skal få bo hos Kongen. Der skal Pappa få reparere seg selv. For Pappa skal lime sammen bitene og sy sammen lappene. Og Pappa skal trække ned hele den lange, lange trappa til Sinna Mann og bli kjært med ham. Høre på Sinna Mann og bli venn med ham. Og se at bak Sinna Mann står en gammel Sinna Mann, en sinna surmuggen subbegubbe som Pappa også må snakke med.



Pappa vil klippe Sinna Mann over ryggen. Pappa vil trøste bittelille Pappaliten som alltid er på gråten. Pappa vil holde dem i hånden, ta dem på fanger. Sinna Mann og bittelille Pappaliten og Subbegubben skal sitte sammen med Pappa på gresset under trærne og skyene og himmelen i Slottsparken til Kongen og fortelle hverandre historier og trøste hverandre. Og da skal Sinna Mann ikke være farlig og innestengt mer. For Pappa skal holde ham i hånden og passe på. Og Pappaliten skal ikke være trist mer. For Pappa klapper ham over ryggen. Og ordene skal flagre og fly som tynne sommerfugler og tykke humler. Og ordene skal få krype som maur og marioner. Og da skal Pappa bli hel igjen.

Det skal jammen bli deilig, sier Pappa og puster ut stor pust. Og Mamma smiler, puster og smiler.

Kongen sier at Boj kan komme og besøke Pappa så ofte han vil. Da kan Pappa løfte Boj opp i sola og rulle rulle rundt og rundt med Boj i gresset. Og treet skal syng med greinene sine i vinden. Og Kongen skal nikke og smile. Og damen i nabohuset skal kikke ut av vinduet gjennom brillene sine og se at nå har Boj det fint. Og den store hvite hunden ved gjerdet skal logre og bjeffe og hoppe og danse og le. Ha ha hi hi.

Boj skal få løpe med hunden og glemme seg helt bort og bare være Boj Boj Boj hele dagen lang. Klatre i treet, huske på greinene, huske og hoppe. For det er noen under treet. Det er noen som kan passe på. Noen som er trygg. Det er Pappa. For Pappa tar imot Boj når Boj hopper. Pappa tar imot gutten sin. Og Pappa sier: Godt gjort, Boj.

Alle dører på vidt gap.  
Sol og pust og vind i håret.  
Stjerner i munnen.  
Ha ha hi hi.  
Hi hi.





Andre bildebøker av Gro Dahle og Svein Nyhus:  
Den grålige urgen, 1997  
Den helt vidunderlige grøne Neff, 1998  
Himmelgaten til fru Plomme, 1999  
Bok Mamma for Mort, 2000  
Snø, 2002

**Slema Mann**

© J.W. Cappelens Forlag a.s. 2003

Tekst av Gro Dahle

Omslag, illustrasjoner og formgivning ved Svein Nyhus

Papir: Arctic Volume 150 g

Størrelse: G85 Sans 14/20

Repro: RenaissanceMedia AS

Trykk og innbinding: Nørhaven Boks, Danmark

ISBN 82-02-23116-7

[www.cappelen.no](http://www.cappelen.no)

Stor takk til familierådgiver Øivind Aschjem,  
som tok initiativet til denne boka, og psykologspesialist  
Solveig Karlin Be Vatnar og prosjekt «Vitne til Volden».

Det må ikke kopieres fra denne bok i strid med åndverken  
eller annet av kopiering innlagt med KOPINOR,  
Interassosiasjonen for rettighetsløvere til åndverk.  
Kopiering i strid med lov eller annet kan medføre erstatningsansvar  
og inndragning og kan straffes med bønn eller fengsel.





Boj lytter.  
Det er noe i stua.  
Det er Pappa.  
Det er Sinna Mann.

*Sinna Mann er en håpefull bildebok  
om en vanskelig hverdag.*

